

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/412/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3612206575
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3612206575.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Aleny Záhumenskej v právnej veci navrhovateľa K., zastúpeného Q. proti odporcovi M., o zaplatenie 248,95 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 27. marca 2013, č.k. 6C/31/2013-30, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd svojím rozsudkom zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal od odporcu zaplatenia 248,95 Eur s 9 % ročným úrokom z omeškania od 28.05.2010 do zaplatenia a trov konania. Z vykonaného dokazovania okresný súd zistil, že zmluvou o pripojení bez uvedenia dátumu (č.l. 3 spisu) sa právny predchodca navrhovateľa zaviazal poskytovať odporcovi služby spojené s využívaním verejnej mobilnej rádiatelefontnej siete. Dodatkom k zmluve bola medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom dohodnutá pre prípad porušenia zmluvných povinností zo strany odporcu zmluvná pokuta vo výške 248,95 Eur (7.500,- Sk). Podľa bodu 3 dodatku k zmluve o pripojení (č.l. 3 spisu) v prípade porušenia zmluvných povinností zo strany Účastníka (odporcu) (najmä hociktorú povinnosť v bode 1 písm. c) dodatku alebo v bode 2 dodatku alebo v čl. 3 bod 3.6 Všeobecných podmienok alebo čl. 5 bod 5.2 písm. a) až c) Všeobecných podmienok) a následného vypojenia SIM karty zo strany Podniku (právneho predchodcu navrhovateľa), je Účastník (odporca) povinný uhradiť Podniku (právnomu predchodcovi navrhovateľa) zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 Dodatku. V prípade žiadosti Účastníka o vypojenie SIM karty z prevádzky v zmysle bodu 2 tohto Dodatku je zmluvná pokuta splatná okamihom doručenia žiadosti o vypojenie SIM karty z prevádzky Podniku. Zaplatením akejkoľvek zmluvnej pokuty podľa tohto Dodatku nezaniká právo Podniku na náhradu škody v plnom rozsahu, ktorá mu vznikla porušením povinnosti, na ktorú je viazaná daná zmluvná pokuta. Účastník je zároveň povinný uhradiť Podniku náhradu škody presahujúcu sumu zmluvnej pokuty. Doba viazanosti bola dojednaná na 24 mesiacov. Zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 16.12.2011 (založené na tamojšom súde pod Spr 85/12) spoločnosť A. ako postupca postúpil predmetnú pohľadávku voči odporcovi na navrhovateľa - postupníka. Navrhovateľ ako právny nástupca spoločnosti A. sa v tomto konaní domáha voči odporcovi zaplatenia sumy 248,95 Eur s príslušenstvom, ktorá suma predstavuje neuhradenú zmluvnú pokutu dojednanú medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom. Bolo preukázané, že odporca uzavrel s právnym predchodcom navrhovateľa zmluvu o pripojení, ktorej predmetom bolo poskytovanie služieb verejnej mobilnej rádiatelefontnej siete v súlade so všeobecnými zmluvnými podmienkami. Právny predchodca navrhovateľa poskytol odporcovi telekomunikačné zariadenia Sony Ericsson K510I PURPLE za cenu 0,06 Eur a NOKIA NK 2330 za cenu 1 Eur. Odporca sa zaviazal v prípade porušenia akejkoľvek zmluvnej

povinnosti uhradiť právnomu predchodcovi navrhovateľa zmluvnú pokutu v sume 248,95 Eur. V danej veci nebola preukázaná skutočnosť, že odporca porušil svoje zmluvné povinnosti. Na preukázanie tejto skutočnosti neboli zo strany navrhovateľa, ktorý znáša dôkazné bremeno, predložené žiadne dôkazy. Navrhovateľ sa zaplata neuhradených faktúr za poskytnuté služby nedomáha a v návrhu ani neuvádza, že by odporca okrem neuhradenej časti zmluvnej pokuty mal voči navrhovateľovi ešte nejaký dlh. Zmluva, uzavretá medzi právny predchodcom navrhovateľa a odporcom, je zmluvou spotrebiteľskou. Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Navrhovateľ sa v danom prípade domáha od odporcu zaplata zmluvnej pokuty na základe zmluvného dojednania, v zmysle ktorého je odporca povinný uhradiť dojednanú zmluvnú pokutu v sume 248,95 Eur za porušenie akejkoľvek právnej povinnosti. Z dojednaného ustanovenia o zmluvnej pokute vyplýva, že navrhovateľ požaduje zmluvnú pokutu bez ohľadu na to, aká povinnosť bola zo strany odporcu ako spotrebiteľa porušená a bez ohľadu na dobu, ktorá ostáva do konca doby viazanosti. Vzhľadom na spotrebiteľskú povahu zmluvy považoval okresný súd toto dojednanie za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, a to v neprospech spotrebiteľa - odporcu. Nakoľko ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, je v tejto časti zmluva neplatná. Z vyššie uvedených dôvodov mal okresný súd za to, že návrhu, ktorým sa navrhovateľ voči odporcovi domáha zaplata sumy 248,95 Eur s príslušenstvom, nie je možné vyhovieť, preto návrh zamietol. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 80 ods. 1 písm. b) O.s.p., § 42 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. b) zákona č. 610/2003 Z. z., § 52 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, § 53 ods. 1, ods. 5, § 544 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie odporca a domáhal sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a jeho návrhu v celom rozsahu vyhovel. Vytýkal súdu prvého stupňa, že neuviedol žiaden konkrétny argument, na základe ktorého považuje dojednanie o zmluvnej pokute za neprijateľnú zmluvnú podmienku a v čom spočíva nerovnováha práv a povinností strán v dodatku k zmluve o pripojení, nevysporiadal sa s tou skutočnosťou, že zmluvná pokuta zabezpečovala jednak zvýhodnenú cenu poskytnutého mobilného zariadenia a jednak benefit, ktorý odporca získal v prípade, ak sa zaviazal na užívanie jeho služieb počas 24 mesiacov (služieb jeho právneho predchodcu). Ďalej uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa je nedostatočne odôvodnený a arbitrárny. Zdôraznil, že uplatnenie práva na zaplata zmluvnej pokuty mu vzniklo porušením primárnej povinnosti odporcu platiť cenu poskytnutých služieb riadne a včas, čo nemožno považovať za nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Dodatok k zmluve o pripojení nie je možné považovať za formulárový typ zmluvy, ktorý odporcovi neumožňuje ovplyvniť jej obsah, práve naopak. Druh mobilného telefónu si odporca mohol vybrať sám a podľa zvoleného modelu telefónu bola rozdielna výška jeho štandardnej akciovej ceny, a teda i zmluvnej pokuty. Odporca vôbec nemusel k zmluve o pripojení odkúpiť mobilný telefón a zmluvná pokuta by bola automaticky znížená o jeho hodnotu. Motiváciou zákazníkov pre uzatvorenie zmluvy o pripojení s viazanosťou 24 mesiacov bola práve akciová cena mobilného telefónu, ako i zvýhodnené volania, či ceny mesačných programov, ktorých hodnotu navrhovateľ musel zabezpečiť zmluvnou pokutou pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti. Pokiaľ súd prvého stupňa argumentoval neunesením dôkazného bremena, poukázal na skutočnosť, že zmluvná pokuta je peňažná čiastka, ktorú dlžník je povinný zaplatiť veriteľovi v prípade, že nesplní zmluvnú povinnosť, a to bez ohľadu na to, či porušením povinnosti vznikla veriteľovi škoda, ktorú veriteľ nemusí preukazovať. Právo na zaplata zmluvnej pokuty vzniká i v prípade, že spotrebiteľ poruší svoju zmluvnú povinnosť aj za posledný mesiac viazanosti, pričom primeranosť zmluvnej pokuty sa skúma z hľadiska uhradzovacej a sankčnej funkcie. Súd preto môže označiť dojednanie o zmluvnej pokute za neprijateľné len vtedy, keď výška dohodnutej zmluvnej pokuty neprímerane presahuje plnenie, ktoré spotrebiteľ na základe zmluvy dostal, alebo by bol dostal, ak by nedošlo k zániku zmluvy. Dôvodil, že pred záver o neprímeranosti zmluvnej pokuty, upravujúcej sankciu za nesplnenie záväzku spotrebiteľa, nestačí len záver o tom, že táto zmluvná podmienka nebola individuálne dojednaná a je vylúčené urobiť záver o neprímerane vysokej sankcii len po porovnaní s jednou z viacerých skutočností, za existencie ktorých bola zmluva uzavretá, a to v závislosti od času prípadného porušenia zmluvnej povinnosti z priebehu doby viazanosti spotrebiteľa. Uviedol, že odporca nedodrжал konkrétne určené povinnosti, ktoré mu zo zmluvy vyplývali a nesplnil svoju povinnosť riadne a včas uhrádzať cenu poskytnutej služby, ktoré tvrdenie nie je možné spravodlivo od neho žiadať preukázať, nakoľko nie je možné preukázať reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti. Mal za to, že došlo k porušeniu

rovného postavenia účastníkov konania, garantovaného ust. § 18 O.s.p., ako aj článkom 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Odporca sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

Krajský súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. v rozsahu podaného odvolania a jeho dôvodov a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p.

Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli v odvolaní navrhovateľom vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvého stupňa. Námietky navrhovateľa, uvedené v podanom odvolaní, nemohli privodiť v danej veci zmenu napadnutého rozsudku. Ani v odvolacom konaní neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. Z tohto dôvodu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozsudku a v podrobnostiach na ne v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvého stupňa dodáva nasledovné:

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31.12.2007, spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplátne zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

Podľa § 53 ods. 1 OZ v znení účinnom do 31.12.2007 spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka).

Podľa § 53 ods. 3 OZ v znení účinnom do 31.12.2007 neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Predmetný vzťah vzniknutý medzi účastníkmi na základe zmluvy o pripojení je bez pochybností vzťahom spotrebiteľským (§ 52 OZ). Súdom prináleží súdna kontrola zmluvných podmienok a dokonca aj abstraktná kontrola zmlúv (§ 153 ods. 3, 4 O.s.p.) s cieľom vylúčiť zo života bežných ľudí nepríjemné podmienky, ktoré zhoršujú kvalitu života, a tak naplniť cieľ čl. 6 smernice Rady 93/13/EHS „postarať sa, aby spotrebiteľov neprijateľné klauzuly v zmluvách nezaväzovali“. Základným princípom spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Zákonodarca v Občianskom zákonníku v súvislosti s nerovnováhou v právnom pomere medzi spotrebiteľom a dodávateľom uzákonil v § 53 ods. 1 preventívne predpisy, teda ustanovenia, na základe ktorých ich nesmie obsahovať spotrebiteľská zmluva.

Na základe ust. § 53 OZ bol do spotrebiteľskej legislatívy zavedený generálny zákaz použitia neprijateľných zmluvných podmienok spotrebiteľských zmlúv. Porušenie tohto zákazu je sankcionované neplatnosťou dotknutých neprijateľných zmluvných podmienok (§ 53 ods. 5 OZ). Občiansky zákonník vychádza pri zákaze neprijateľných zmluvných podmienok z toho, že v spotrebiteľských zmluvách často vystupujú nerovné subjekty. Ust. § 53 ods. 1 OZ má povahu kogentnej právnej normy, ktorá dodávateľom výslovne zakazuje použiť v spotrebiteľských zmluvách také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán na ochranu spotrebiteľa. Podľa § 53 ods. 3 OZ vypočítava indikatívne, čo sa za neprijateľnú podmienku považuje.

Z dodatku k zmluve o pripojení bod 3 vyplýva, že v prípade porušenia zmluvných povinností zo strany Účastníka (najmä hociktorej povinnosti uvedenej v bode 1 písm. c) alebo v bode 2 tohto dodatku alebo v čl. 3 bod 3.6 Všeobecných podmienok alebo v čl. 5 bod 5.2 písm. a) až c) Všeobecných podmienok) a následného vypojenia SIM karty zo strany Podniku, je Účastník povinný uhradiť Podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 tohto Dodatku.

Odvolací súd konštatuje, že uvedené zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute, obsiahnuté v dodatku k zmluve o pripojení, uzavretej medzi účastníkmi, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pokiaľ ide o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstojí v rámci povinnej súdnej kontrole neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a osobitosť právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľských zmlúv a v neposlednom rade so zreteľom na sankcionované nesplnenie povinnosti na strane oboch účastníkov zmluvy, ako správne uviedol i súd prvého stupňa. V spotrebiteľskej veci už pri samotnom uzatváraní zmluvy by nemal byť povinný alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ. Táto skutočnosť na prvý pohľad vyznieva v neprospech jedného účastníka zmluvy, pričom treba konštatovať, že dodávateľ nie je nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinnosti na jeho strane. V tomto smere sa kladie veľký dôraz na dodávateľa, ktorý pripravuje obsah zmluvy, a ktorý obsah spotrebiteľ nijako neovplyvňuje, aby bol dôsledný pri dojednávani pri ďalších zmluvných dojednávaniach ako je zmluvná pokuta. Predovšetkým tým, aby slabšia strana v spotrebiteľských zmluvách bola dostatočne informovaná o následkoch nesplnenia povinnosti.

Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa nijako nepopiera význam zmluvnej pokuty a ani jej dojednania, ale treba dbať aj na skutočný zmysel a cieľ inštitútu zmluvnej pokuty ako inštitútu súkromného práva zvlášť pri osobitne chránených spotrebiteľských vzťahoch. Právny predchodca navrhovateľa ponúka odporcovi svoje služby ako spotrebiteľovi prostredníctvom štandardných zmlúv, ktoré má vopred pripravené, a v ktorých spotrebiteľ nemôže zmluvné podmienky ovplyvniť. To platí aj pre zmluvnú pokutu, ktorú žiada zaplatiť navrhovateľ od spotrebiteľov v paušálnej výške bez ohľadu na to, o aké zmluvné porušenie pôjde a hrozba pokuty existuje pri akomkoľvek porušení, takže zmluvnú pokutu neobchádza ani aspekt neurčitosti (...v prípade porušenia zmluvných povinností, najmä ...).

Odvolací súd je rovnako toho názoru, že v danom prípade nemôže ísť o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie o zmluvnej pokute tak, ako v podanom odvolaní naznačil navrhovateľ. Dojednanie o zmluvnej pokute nie je možné označiť ako individuálne, a to aj s poukazom na čl. 3 ods. 1, 2 smernice rady 93/13/EHS. Za individuálne zmluvne dojednanú podmienku možno považovať podmienku, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto bol schopný ovplyvniť podstatu podmienky. V súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou, ktorú v danej veci pripravil právny predchodca navrhovateľa, je zjavné že dodávateľ zmluvnú pokutu s odporcom ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých obdobných zmluvách právneho predchodcu navrhovateľa, miená bola len výška zmluvnej pokuty. Spotrebiteľ nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy (vyberá si len balík služieb, dobu viazanosti a mobilný telefón).

Dojednané zmluvné ustanovenie o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení preto spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, jedná sa o neprijateľnú podmienku, ktorá je v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka neplatná.

Vzhľadom na vyššie uvedené bol odvolací súd názoru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne a rozsudok v zmysle § 219 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. a vyslovil, že úspešnému odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva, nakoľko mu žiadne trovy nevznikli.

Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.